

Modern tids största skogsbrand

Bodträskfors, Norrbotten

2006-08-11–2006-09-08

Branden dag för dag

Följ förloppet, frustrationen och fighten mot lågorna från dag 1.

Personliga ögonvitnesskildringar

10 röster från räddningsmanskaper, markägare,
kommunledning och frivilliga.

Erfarenheter inför framtiden

Läs och lär av de samlade erfarenheterna.

Bodens
kommun

Röken har skingrats

Räddningsmanskapet har börjat återhämta sig. Åtta mil slang är under tak. Men ärren från modern tids största skogsbrand kommer att finnas kvar i generationer.

Hela Sverige pratade om den. Alla i trakten rös mitt i den ökenheta norrbottniska sommaren. Men få har förstått vidden av den enorma skogsbrand som härjade i Bodträskfors med omnejd i slutet av sommaren 2006. Förutom de skogsägare som tvingades se flera generationers arv och arbete gå upp i rök, och de hus- och stugägare som tvingades lämna sina hem i flykt utan att veta om något skulle stå kvar. Och naturligtvis alla som slet i sommarhettan med att bekämpa branden och hjälpa till med allt arbete som krävdes runt omkring.

Ingen människa kom till allvarlig skada. Inget bostadshus togs av elden. Till viss del var turen, och ibland oturen, på vår sida. Men till stor del kan vi även ta lärdom av de insatser och val som gjordes under de mest kritiska dygnet. Med facit i hand kan vi se att vissa val kanske förvärrade förloppet. Andra gjorde förändringar till det bättre.

I det här dokumentet får du följa brandens och insatsernas förlopp dag för dag samt läsa personliga intervjuer med några av människorna som arbetade i och runt skogsbranden i Bodträskfors den 11 augusti till den 8 september 2006.

Heta fakta om Sveriges största skogsbrand i modern tid

Tid: Branden härjade i fyra veckors tid.

Yta: 1900 hektar = 3000 fotbollsplaner = flera gånger större än Bodens tätort = tar två timmar att köra runt med bil. 2500 kubik virke höggs ut längs 1,6 mil brandgator.

Bemannig: Räddningstjänsten från alla länets kommuner utom Kiruna och Pajala kom för att hjälpa till. Man fick även förstärkning från Sundsvall, Örnsköldsvik, Malå, Ånge, Skellefteå, Lycksele, Storuman, Finland, Södra Roslagen samt räddningstjänsten från F21. Totalt arbetade cirka 750 mansdygn med släckningsarbetet.

Frivilliga: Frivilliga resursgruppen hade upp till 30 personer/dygn igång för att transportera mat, personal, tanka bilar mm. 30 personer från hemvärnet hjälpte till med främst brandsläckning.

Utspisning: Köket på I19 ansvarade för mat till räddningsmanskapet. Som mest serverades 160 måltider per omgång på brandområdet samt 20 på brandstationen i Boden.

Material:

- 8 mil slang var i omlopp varav 3200 slanglängder à 25 meter användes. (Till en "normal" skogsbrand används ca 40 slanglängder.) Det krävde 180 dygns arbete och ca 100 SJ-pallar för att ta hand om efteråt.
- 40 motorsprutor à 2000 liter/min (dras efter bil)
- 1 flodspruta à 6000 liter/min (kom från Finland med personal)
- 150 strålrör
- Ett 10-tal bärbara sprutor
- 100 piassavakvaster i stål
- 100 kyrkor/förgreningar
- 130–140 vattenkannor
- Det krävdes 4 långträdare för att frakta tillbaka allt material.

Branden dag för dag

Dag 1, 2006-08-11 Fredag

Klockan 06.05 får Räddningstjänsten i Boden ett larm om skogsbrand i Bodträskfors. Fem man från Harads deltidbrandkår har arbetat med eftersläckning av en annan skogsbrand bara några mil därifrån hela natten och meddelar att Boden måste ta det. Men tre av dem skickas som rekgrupp och två stannar för fortsatt eftersläckning. De får leta en stund innan de hittar var det brinner och börjar släcka vid sjutiden med den utrustning man har i rekbilen i väntan på Boden. Brandområdet är då ca 300 meter långt och 50 meter brett och följer längs en skogstraktorväg. Det brinner 30 meter bakom en skogsmaskin och man får tag i markägare och maskinägare för att få maskinen flyttad. Maskinen var lämnad kl 01 på natten och då hade ingen rök syns till. Däremot uppges att nattpersonalen på vårdcentralen larmat SOS om rök från Västbohället kl 03, men då trodde man att röken kom från en tidigare skogsbrand i Odjursberg.

En heltidsbrandman från trakten på väg mot Boden på morgonen vänder tillbaka och kommer för att hjälpa haradskollegorna. Strax efter kl 7 ropar rekgruppen på Boden igen. Efter en hel natts släckning är de trötta och behöver hjälp. Från Boden skickas då en personbil med slang. Då Svea Skog tar över bevakningen av branden vid Storklinten, som delar av rekgruppen hade lämnat, kommer de övriga två från styrkan och totalt är man nu sex personer plus två frivilliga. Man drar slang längs båda sidor om branden och backupcheckar så slangen inte brinner av. 08.57 dras Boden deltid och 10.13 är fem man framme med personbil. Då börjar man ha branden under kontroll så medan första styrkan går för att fika fortsätter de nykomna med släckningsarbetet. Då vattnet slås igång fungerar det inte på höger sida och det visar sig att ena slangen brunnit av. Samtliga springer dit för att hjälpa till.

Snabb förändring

Samtidigt blåser det till och mitt ibland brandmännen blosar det upp fläckvis med markeldar i det 1,5–2 meter höga slyet och 50–60 meter framför dem. Marken här är vanligtvis blöt men inte denna sommar. På mycket kort tid är elden okontrollerbar. Räddningsledaren på plats beordrar att rädda det som räddas kan och att alla ska ut på vägen. Alla flyr undan elden och två brandmän blir svedda i ansiktet. Ambulans tillkallas men ingen är allvarligt skadad. Man försöker stoppa branden och ropar efter mer hjälp. Slang och kopplingar brinner inne.

Två bilar åker från Boden med främre ledning som tar vid. Vatten och slang begärs in och en bakre ledning med räddningschef i beredskap (RCB) upprättas i Boden.

Senare under förmiddagen uppstår ytterligare ett kritiskt läge då två traktorer och en barack kommer i vägen för elden. Maskinerna är redan flyttade en gång, men elden forcerar och man får tag i maskinförarna och får veta var nycklarna är. Räddningspersonalen lyckas köra både maskiner och barack i säkerhet.

Gammelstads räddningstjänst kallas in och anländer kl. 15. De får börja med att klä om från stationskläder och sommarskor, och återvänder hem efter en tids släckningsarbete.

På eftermiddagen är branden omfattande och mer resurser begärs in. Bodens heltidsbrandkår åker ut med två bilar och en bandvagn.

Helikopter och hemvärnet begärs in

RCB talar med ARCC i Göteborg angående försvarets helikoptrar. 13.40 kontaktas I19 för att begära in hemvärnet. Man hänvisas till ATK i Uppsala. 30 hemvärnsmän kommer.

Kl. 15.25 har fortfarande ingen helikopter kommit och man begär en på nytt.

Kl. 17.25 meddelar hemvärnet toppbrand som inte kan släckas med deras utrustning.

Först efter kl. 18 startar helikoptern som även behövdes vid en skogsbrand i Överkalix.

Till en början finns det naturliga brandgator. Man beslutar att bredda brandgatan vid Klusåvägen och den skördare som fanns på platsen från början arbetar med detta.

Helikoptern anländer strax före 18.30 men får problem och startar igen en timme senare. Från helikoptern rapporteras att brandgatan ligger bra i vindriktningen och att det är 800–1000 meter kvar till fronten. Ryggen släcks av helikoptern. Kl. 20 åker helikoptern för att tanka och blir borta drygt 1 timme. På den tiden hinner avståndet till fronten minska till 400 meter. Brandens omfattning beräknas vara 2,4 km lång och 400 m bred.

Helikoptern rekar området och ser inte vägen men fortsätter att släcka det som syns.

Gammelstads räddningstjänst skickas till Boden för att passa stationen. Bodens heltidsnattskift avlöser dagskiftet. Vid 22-

tiden är Harads deltidstyrka helt slut och Vuollerims deltid kommer för att avlösa. Kl. 23.00 anses hela området vara stabilt och begränsningslinjen håller.

Dag 2, 2006-08-12 Lördag

Kl. 05.50 bedöms läget fortfarande vara stabilt. Totalalarm dras på Gunnarsbyn för avlösning. Även Jokkmokk förbereds för utryckning. Kl. 10 brinner spridda öar och helikopter begärs in igen. Den anländer kl. 12.54. Drygt en timme senare meddelas att helikopterns flygtid snart är slut. Fyra större bränder upptäcks och det beskrivs som att "det brinner överallt". Ny besättning begärs in till helikoptern men man får beskedet att ny helikopter kan komma tidi-

Brandgata kl. 20.21 lördag den 12 augusti

gast 17.00. Det drar ut på tiden och först kl. 19.13 laddar helikoptern baljan med vatten och kan anlända till branden inom åtta minuter. Kl. 21 måste helikoptern avvika för att tanka och blir åter borta en timme.

Logistik för bränsle, vatten och lunch ordnas genom att räddningstjänstens egen personal handlar och beställer matleverans från restaurang.

Vinden kastar och ännu fler bränder upptäcks under eftermiddagen. Samtidigt brinner det i Muddus Nationalpark dit räddningstjänsten i Porjus skickas.

Dag 3, 2006-08-13 Söndag

Brandens omfattning ökar på bara några timmar till ca 500 ha. Ca 1000 ha begränsas för att hindra att branden sprids. Under tidig söndag morgon ser det ut som att brandgatorna har effekt. 150 meter till så är hela branden inringad.

Brytpunkt, bränsledepå och sambandsplats upprättas i ett garage i byn Västbo under förmiddagen. Cirka 20 personer från räddningstjänsterna i Boden, Luleå, Råneå, Piteå och Älvsbyn deltar i släckningsarbetet med hjälp av 15 hemvärnsmän. Halv elva på förmiddagen är brandgatan klar och är nu endast 40 meter från branden.

Kl. 11.08 kommer helikoptern, försvarets puma H98. Under förmiddagen slutar pumpen som är placerad vid Bodträskån att fungera samtidigt som branden hastigt rör sig allt närmare begränsningslinjen och bebyggelsen med 5 m/sek. 11.35 är branden på väg med en våldsamt fart mot Västbo. 11.50 konstateras att branden är okontrollerbar och man försöker kontakta boende i Västbo för att varna.

Söndag eftermiddag kommer elden hastigt nära husen och evakuering genomförs.

Förstärkning i luften och på marken

Porjus fiskflyg och Kallaxflyg begärs in för att komplettera den första helikoptern. En lokal maskinägare arbetar med ny brandgata söder om Västbo. Vägen på södra sidan om Lule älv stängs av och allmänheten uppmanas att inte besöka det brandhärjade området.

Frivilliga Resursgruppen, FRG, kallas in och kommer med nio personer kl. 14. Under dagen arbetar totalt 15 FRG:are. Första uppdraget blir att varna klusåborna och förbereda skolan som uppsamlingsplats för evakuerade.

Praktiska frågor dyker upp, som mat till räddningsstyrkorna. Lottorna efterfrågas för koktross, men man hänvisas till köket vid I19 och får veta att räddningstjänsten måste lösa egen transport från Boden. FRG levererar första matsändningen.

Räddningsledningen begär in ytterligare hjälp från andra räddningstjänster i länet och Västerbotten.

Evakuering

Strax efter kl. 15 påbörjas evakuering av Västbo till Harads skola. Där tar FRG emot och ordnar fika. Främre ledning byggs upp i Västbo. POSOM

Brandens omfattning ökar på bara några timmar med flera hundra hektar.

(”psykiskt och socialt omhändertagande vid olyckor eller katastrofer”) rings in, är på plats under kvällen och har sedan beredskap medan två personer från FRG är kvar på skolan hela natten. Totalt evakueras ett 40-tal personer från byarna Västbo och Klusån.

Infoavdelningen kallas in

På eftermiddagen kontaktas kommunens informationschef som får veta att det är stort och att något måste göras. Infochef och räddningschef träffas på stationen och diskuterar läget. Ett pressmeddelande går ut med information om branden.

Ett orosmoment är svårigheten att få fram helikoptrar. Kl. 22 får man besked om att en helikopter kan gå upp tidigast i morgon bitti och att helikopter nummer två kan komma tidigast i morgon eftermiddag.

Övriga bränder samtidigt: Norriån, Notsel, Messaure och Muddus.

Dag 4, 2006-08-14 Måndag

20 man från Boden, Piteå, Luleå och Älvsbyn har nattpasset i Bodträskfors. 04.30 syns öppna lågor i öster ovanför bebyggelsen i Klusån. Lågor slår även upp i sydvästra hörnet av brandområdet. Helikoptern tar ut GPS-punkter på den rök täckta brandgatan i norr. Under natten stöder Kallaxflyg vid brandfronten.

Under dagen kommer två helikoptrar från försvaret.

Måndag morgon har räddningschefen genomgång med kommunledningen. Läget är oklart och brandens omfattning ökar.

Räddningsverket anländer till Boden och uppdateras om läget. Räddningschefen går upp med Räddningsverket i helikopter för att överblicka brandområdet.

Från Vuollerim evakueras några äldre från ett äldreboende i Vuollerim som har problem med andningen p g a röken från Bodträskfors.

Fiskflyg och Kallaxflyg sätts in på varsitt håll. Mitt på dagen är branden 50 m från södra brandgatan. Mer FRG-personal begärs in. Västbogatan breddas med schaktmaskin. Strax efter kl. 14 begärs två styrkor, en tankbil och en helikopter in och skyddsbränning diskuteras. Behovet av slang i olika dimensioner och övrigt material är stort.

Mediedrevet är igång

Efter att pressmeddelandena gick ut ökar det mediala intresset för branden markant. Räddningschefen blir nerringd. Det är även stort tryck vid avspärningarna som bevakas av FRG. Första presskonferensen hålls kl 15.00.

Kommunledningen träffas och beslutar att inte kalla in Krisledningsnämnden och göra ärendet till Extraordinär händelse.

Kl. 18.20 börjar moteld förberedas, men insatsen avbryts då vinden vänder och risken anses vara för stor. Finland kontaktas för hjälp med personal.

Hjälp från ovan

Strax efter kl 19 meddelar Aeronautical Rescue Coordination Centre i Göteborg (ARCC), som leder flygräddningsinsatser, att två vertolhelikoptrar från Linköping kan vara uppe vid midnatt med starttid 10.00 i morgon. Puma H98 har slut flygtid vilket innebär att man får förlita sig på vertolhelikoptrarna till på torsdag. Pumorna flyger dock till 22.00.

Kl. 21 håller branden på att bryta igenom vid Stora Klusåberget med risk för fastigheter.

Kl. 22.38 lyder lägesrapporten:
Norr: risk för att gå över brandgatan, vattenbombas, Söder: Lugnt, Ost: OK, Nordväst: kris att det ska gå över, hus hotade Klusåberget, Björnudden, Björkvik bombas, risk för att fastigheter ska antändas. Personal förbereds från Gällivare, Skellefteå och Råneå.

Övriga bränder: Lillvarjisträsk, Varjisträsk, kontroll Norriån, Muddus (100 ha)

Dag 5, 2006-08-15 Tisdag

Det eldhärjade området är nu 800 ha. Grävmaskiner och en schaktare arbetar vidare för att avgränsa området. Kl. 04.45 är brandfronten i norr ca 400 m från begränsningslinjen. Ingen fastighet i Björnudden har brunnit ännu. Två helikoptrar vattenbombar.

Lövånger deltidbrandkår anländer.

Puman går upp 09.20. Men en superpuma måste repas och provflygas innan den kan sättas in. En annan har fel på korgen och måste till Kallax. De två utlovade vertolhelikoptrarna står vid midnatt i Sundsvall pga dimma och den ena har instrumentproblem. Båda skulle anlända kl 10, det minskas till en helikopter, tiden flyttas fram till kl 12 men den anländer först efter kl 13. Den andra vertolhelikoptern kommer kl. 16. Det arbetas med att få fler helikoptrar till morgondagen.

Mer personal på väg

På personalsidan får man förstärkning från Råneå, Arvidsjaur, Gällivare, Skellefteå och Luleå, plus personal från Boden och Harads. På plats är även Älvsbyns räddningstjänst. Finsk personal anländer men får stanna på stationen över natten. Man begär även in hjälp från Södra Roslagen. Totalt arbetar ca 60 personer med släckningsarbetet.

Det ordnas så att väderrapporter faxas morgon, lunch och eftermiddag från F21.

FRG får en minibuss till förfogande för att lösa transporter av personal, mat med mera. Totalt arbetar 24 personer från FRG.

Toppbrand och punkteringar

11.36 börjar det ta sig i topparna i sydvästra hörnet. Fiskflyg vattenbombar. Vägen mellan Bodträskfors och Klusån orsakar många punkteringar och måste repareras.

Björnudden vattenbombas under eftermiddagen men det är mycket rök så det är svårt att se var vattnet ska släppas. Skellefteågruppen åker dit för att vakta husen, och Beab kontaktas för att stänga av elen. Vid 15-tiden ligger vinden på mot Bodträskån och oro finns för att elden ska hoppa över ån. Samtidigt är en helikopter från West Helikopter på väg mot Västbo med balja och ytterligare en helikopter beställs från Kallax flyg.

Massiv flyginsats och farbar väg

Kl. 16.35 arbetar två vertoler, en superpuma, två kallaxflyg, en vesthelikopter och en annan helikopter i rutnät enligt trafikledningen. Flyginsatserna ger resultat och läget är åter under kontroll, men man konstaterar att fler helikoptrar inte ryms i luftrummet.

I stort sett hela området omringas av farbar väg med terrängbil förutom i sydvästra hörnet där läget är kritiskt. En terrängbil beställs och räddningsledningen åker runt området.

FRG bemannar trafikposterna. Hangarer för materialförvaring eftersöks.

Efter kl. 22 rapporterar en helikopterförare om våldsam brand vid nedre avgränsningen.

Kl 22.25 lämnar helikoptrarna området för natten.

Mediehanteringen vässas

Kommunens informationschef rings hem från en konferens i Överkalix. På tisdag kväll upprättar kommunen ett medienummer där alla journalister får direktkontakt med personer som bara ansvarar för informationsfrågor om branden, vilket innebär en stor avlastning för räddningschefen. Enda problemet är att numret inte är testat nattetid och att vidarekoppling till mobiltelefon inte är möjlig.

Övriga bränder: Varjisträsk, Pouttaure, Aspberget/Vuollerim (vattenbombas med helikopter från Bodträskforsbranden).

Dag 6, 2006-08-16 Onsdag

Man har nu ett avgränsat område på 3000 ha med brandgator i norr, väster och söder och branden börjar vara under kontroll. Brandens omfattning uppskattas till ca 1500 ha.

Vid midnatt är läget lugnt, 28 man är igång, arbetet med begränsningslinjerna fortskrider och beräknas vara klart till morgonen. Det är vindstilla.

00.50 vill en finsk tidning ha information. Teamet får en kort lägestransport men reportern vill se elden och sällskapet visar sig vara alkoholpåverkat.

02.10–03.10 rekognoscerar räddningsledare och insatschef delar av området med bil. 03.30 går en helikopter upp för att reka området. Ytterligare tre helikoptrar går upp strax efter 4 för att vattenbomba. Det kritiska just nu är övre delen innan begränsningslinjen är helt klar.

Sydvästra hörnet är täckt av rök, där går inget att göra via helikoptern.

Efter rekrundan pekats tre prioriteringsområden ut, varav Norra Klusåberget är nummer ett. 31 brandmän anländer från Ånge, Harads, Gällivare, Arvidsjaur, Råneå, S.Roslagen och Luleå under morgonen.

Kl. 04.50 är fyra helikoptrar i luften.

Flygledning från Försvarsmakten

Två militära helikoptrar (Yngve 71) anländer och flygledare från försvaret tar över helikoptersamordningen. Linjerna verkar hålla men vill ha kontaktväg via radio till räddningsledaren. Flygledaren skaffar in en flygradio som hämtas med helikopter och avspärrat luftrum begärs.

Södra Roslagen anländer och får i uppdrag att bygga vattensystem.

Landshövdingen besöker stationen.

På kvällen är en vertol, en puma och tre privata helikoptrar i luften.

En teletekniker lyckas lösa vidarekopplingen av medienumret och numret kopplas vidare till en jourmobil.

Kl. 23.40 har man 3 vattensystem genom området, totalt ca 1,2 mil.

Mer hjälp uppifrån och söderifrån

Norrträle och Storumans räddningstjänster erbjuder sig att komma och hjälpa till.

På eftermiddagen anländer utrustning och material från Räddningsverket. FRG har 27 personer i arbete.

En förbön i Harads kyrka är utlyst att hållas kl. 18, där både räddningschef och kommunalråd medverkar. Några välsignade regndroppar kommer redan kl. 17.15 och tilltar i styrka. Halleluja!

Dag 7, 2006-08-17 Torsdag

Kl. 04.00 påbörjas vattenbombning med två helikoptrar från Kallaxflyg och en från Fiskflyg. Kl. 06 startar militärflygets vattenbombning. Glödbränder förekommer men annars är läget lugnt. Det har brunnit ända in till Bodträskån, men spridningsrisken är över och man släcker utifrån och in. Den största faran nu är fallande träd där rötterna har brunnit av. Det innebär att ingen får arbeta längre in i området än 50 meter. De nedfallna träden medför även problem med strömmen. Ett 20-tal stolpar är avbrunna och på flera ställen är det träd över ledningar.

Ca 70 personer jobbar idag med elden på marken och 21 personer från FRG serverar runt omkring.

Infrastrukturminister Ulrica Messing besöker området och medverkar i en presskonferens i Bodträskfors kl. 13. Hon talar med skogsägare och tar upp diskussionen om ersättningsmark för de drabbade.

FRG bevakar vägspärrarna så att ingen press kommer in på brandplatsen.

Skogsmaskinerna börjar rensa brandgatorna så att man tar vara på värdet i skogen.

Kl. 17.00 beslutar man att dra ner på helikopterstyrkan och från och med fredag ha en helikopter från kl. 06, två helikoptrar kl. 10–16 och en helikopter kl. 16–23 samt ytterligare en helikopter hela dagen. Hemvärnet ska börja avrusta efter fredagen. Man beslutar också att återöppna för de boende fr o m fredag.

På torsdag kväll går fem helikoptrar hela tiden. Fyra styrkor arbetar från varsin sida.

Muddus: Två helikoptrar vattenbombar under dagen och man får läget under kontroll. Bevakning pågår under natten med två man. Transportvägen avstängd för turister mfl. Total brandarea ca 300 hektar.

När helikoptrarna sattes in med full styrka gav det effekt.

Dag 8, 2006-08-18 Fredag

04.00 görs dagens första flygrekognoscering och därefter rekning runt hela området med bil.

Sedan går en vertolhelikopter upp för vattenbombning i område 6. Dimma och rök i övriga områden gör att man måste avbryta, men man fortsätter att vattenbomba med två helikoptrar med start mitt på dagen.

Fyra styrkor arbetar under dagen. Örnsköldsvik och Sundsvall far hem. De boende släpps tillbaka till sina hem.

Skogsbrandflyget beslutas vara kvar till måndag. Räddningstjänsten har nu 14 bilar, en fyrhjuling och en lastväxlartank på området. FRG har 17 personer i arbete.

Naturresevat eller inte?

En rundresa görs med helikopter för att tillsammans med Norra Skogsägarna utröna om det finns någon skog att rädda inom området. Diskussion pågår på central nivå om området ska bli naturresevat eller inte. Om det blir naturresevat ska inget göras i området. Om det inte blir naturresevat finns det områden i nordöstra hörnet som man bör göra brandgator runt.

Vägar som går in i området spärras av för allmänhet med koner och band under eftermiddagen. Regn och åska är på väg och helikoptern tar det lugnt ett tag under eftermiddagen.

Träd faller och det är livsfarligt att vistas inom området, och även risk för materiella skador.

Till kvällen anländer F21 med 5 man.

Kvällsrundan med helikoptern visar ett par småeldar västra sidan Klusåberget och ett par av samma sort vid Åbacka.

På kvällen arbetar 21 man med släckningen av området.

Där branden har dragit fram faller träden kors och tvärs och det är livsfarligt att vistas inom området.

Dag 9, 2006-08-19 Lördag

Nattpatrullerna meddelar att natten har varit lugn med endast mindre bränder. Under tidig morgon syns mindre punktbränder.

Kl. 06.15 anländer en vertolhelikopter och flygledare. Vattenbombning påbörjas av punktbränder vid norra linjen i sektor 1.

Ett och annat missöde leder till ett leende mitt i allt elände. Här en spontan fontän.

Kl. 06.39 meddelar helikoptern att det ryker mer i område 3. Man fortsätter med vattenbombning i det området, i anslutning till Björnudden. Största risken är bakom Klusåberget där vattenbombningen koncentreras för att förebygga om det börjar blåsa. Det finns en del punktbränder där det endast ryker och på något ställe är det öppen låga.

Försvarsministern kommer

Försvarsminister Leni Björklund anländer under eftermiddagen. Inför besöket spärras området av.

Hon landar kl. 17.00 och informeras om läget. Hon pratar med räddningstjänstens personal, piloter, FRG och med de drabbade skogsägarna.

Efter en överflygning med helikopter bedömer man att ingen helikopterverksamhet behövs under kvällen.

Kl. 19.20 rapporteras rökutveckling i norr och rakt ner mot Åbacka.

Övriga bränder: Kl. 21.58 går stort larm på fjärrvärmeverket dit fyra man åker.

Dag 10, 2006-08-20 Söndag

Det är svårt att bedöma området p g a rökdimma. Dimman lättar mitt på dagen och avslöjar punktvis pyrande bränder över hela området. Helikoptern dirigeras till nordöstra området. Det brinner ganska kraftigt på kanten av Klusåberget.

När man tror att branden är under kontroll vänder plötsligt vinden och elden kastar mellan trädtopparna. En grupp brandmän är helt omgivna av rök, ser inte vägen de kör på och vet inte om det är eld eller bara rök framför dem. Med hjälp av helikopter lotsas de ut och alla klarar sig oskadda.

Branden har hoppat över Bodträskån vid bron och det är omfattande glödbränder vid foten av Klusåbergets östra sida.

Två helikoptrar begärs in och arbetar under dagen.

En helikopter går upp och bombar sektor 5/6 till kl. 20.30.

Lokala maskinförare arbetar med förbättringsåtgärder av brandgator.

Beslut tas om två helikoptrar måndag-tisdag.

Efter dagens arbete åker de finska styrkorna från Torneå hem.

Efter kvällsrekningen med bil rapporteras enstaka rökstrimlor, lite mer längs östra sidan om Klusåberget och nordväst om Björkvik.

Dag 11, 2006-08-21 Måndag

Dagens första inspektionsrunda kl. 03 visar väldigt mycket rök kring bäcken i södra delen och kring vägen, strax ovanför Västbo. Det är också mycket rök från Björnuddskorsningen och upp mot bron över Bodträskån samt nedanför bron vid klusåvägen och i nordvästra hörnet mitt emellan vändplatserna. På två ställen brinner det rejält.

20 man från F21, Räddningsförbundet Östra Norrbotten, Lycksele och Arjeplog anländer på morgonen.

Brandstyrkorna har nu som uppgift att släcka offensivt från

vägarna i sina ansvarsområden. Varningen om faran för att träd faller gäller fortfarande.

Organisationen fr.o.m. idag ändras till Boden heltid från 20.00 som bevakar området under natten. Tjänstgörande räddningsledare finns på brandplatsen 08.00–22.00.

Inför kvällen planeras ett möte med markägare och maskinägare. Bl a ska man diskutera behovet av röjning av vägarna inom brandområdet för att minska risken för att träd faller på personal och fordon. Först därefter kan stugägare släppas in till sina stugor.

16.03 anländer Kallaxflyg som gör en överflygning och sedan påbörjar vattenbombning.

Övriga bränder: 09.55 lämnar helikoptern området och åker upp till Haparanda för rek på ny brandplats där.

Dag 12, 2006-08-22 Tisdag

Under natten släcks en mindre brand mellan Björkvik och Klusån.

Kl. 04.30 startar Kallaxflyg och vattenbombas sektor 4 men avbryts av dimma och fortsätter i sektor 3. Dimman gör också att man inte kan köra bil i området.

Dagen och kvällen vattenbombas det med vertol och Kallaxflyg. En vertol får motorproblem och avbryter.

20.00 lämnar FRG området för dagen. Kl. 21.30 avbryter Kallaxflyg.

Övriga bränder: 200-300 kvm brinner vid Junkerträsket. Lilla helikoptern rekar och Älvsbyn skickas ut på det.

Dag 13, 2006-08-23 Onsdag

09.00 hålls genomgång med skogsägarna. De börjar träd-säkra Klusåvägen och en maskin har påbörjat brandgatan ovanför Björkvik.

09.20 går en helikopter upp och rekar. Därefter omgrupperas styrkorna. Det är mycket punkteldar vid den östra vändplanen och österut, vid Klusåberget och även bergskanten österut mot den tänkta brandgatan. Lycksele och Storuman har bandvagn och går in i det området. F 21 går in och kollar Snöselet. Kallaxflyg jobbar i norr, och när den andra helikoptern kommer kl. 12 börjar den vid Snöselet och släcker söder om Bodträskån.

Telia kommer och får information om var det finns avbrunna telestolpar, men kan inte gå in det området nu.

Bränderna blossar upp igen

Flera bränder tilltar både i norr och söder och upptäcks vid 12-tiden. Branden i norr tar helikoptern och Lycksele hand om medan Storuman tar bandvagnen och åker tillsammans med F21 och tar hand om branden i söder, väster om den nya brandgatan.

Efter kl. 15 kommer Harads jourgrupp för att understödja övriga. Totalt är man då 20 man. Puman från försvaret kommer också.

Under kvällen pågår arbetet med att släcka på flera håll. En helikopter släcker i Snöselet där det ryker ordentligt kring strandkanten och F21 bekämpar norr om bron. I söder bekämpar det andra F21-gänget branden vid den nya brandgatan tillsammans med Storuman.

Bodens heltid får en flygtur när de kommer fram och får en överblick av läget. De tar sedan bandvagnen och åker in på den södra brandgatan och fortsätter där F21 och Storuman slutar.

Missöden

En helikopter tappar baljan. Harads får i uppgift att leta reda på den och hittar den först vid 21.30-tiden. Strax före kl. 21 lämnar F21 och Storuman platsen, kvar är Lycksele, Harads och Boden heltid. Kl. 21.30 slutar Kallaxflyg för dagen.

Dag 14, 2006-08-24 torsdag

Morgonen börjar lugnt. Det är bara några ställen med måttlig rök. Två brandmän från Gunnarsbyn och två från Piteå deltar i flygreken. Två helikoptrar är igång med vattenbombning från morgonen. Strax före nio är alla samlade styrkor ute i sina sektorer.

Frampå förmiddagen ökar intensiteten i brandhårdarna. Dessutom hamnar Piteås brandstyrka i fel brandgata med sitt slangutlägg. Slangen får ligga kvar och pitestyrkan förflyttas till rätt brandgata, i södra delen av brandområdet, nordväst om Västbo.

Från helikoptrarna meddelas det att det brinner intensivt

söder om bron över Bodträskån. Personal från Gunnarsbyn tar hand om detta tillsammans med helikopter.

Under eftermiddagen lugnar samtliga områden ner sig. På kvällen är det åter samma lugna läge som på morgonen och Kallaxflygs helikoptrar får beröm för dagens arbete.

Dag 15, 2006-08-25 fredag

Lugn natt med några små brandhårdar. Kl. 06.00 startar två helikoptrar från Kallaxflyg sin vattenbombning.

Kl. 10.00 i ruta 45-25 på kartan brinner det med öppen låga vid den nya brandgatan som gjorts i det nordöstra hörnet av brandområdet. På den västra sidan av brandgatan ser man rök från småbränder. Dessa områden tar helikoptrarna hand om.

På eftermiddagen brinner små eldar igen på flera ställen. Två eldhårdar har återuppstått längs Bodträskån och tas om hand av helikopter, som i övrigt jobbar på nordöstra och nordvästra sidan av brandområdet.

21.35 landar helikoptrarna för kvällen. 22.00 återgår räddningsledaren till stationen i Boden.

Dag 16, 2006-08-26 lördag

Små bränder i nordost och nordväst, i övrigt lugnt.

Två helikoptrar kör under dagen och gör ett bra arbete. Ett nytt vattensystem startas upp på en ny brandgata nordost om Stora Klusåberget.

18.50 åker Bodens heltid till Klusån.

Helikoptrarna kör hela dagen.

Dag 17, 2006-08-27 söndag

Natten har varit lugn men på morgonen ligger dimman tät.

På nordvästra sidan av brandområdet finns det ett antal brandhårdar som tas hand om av helikopter. Även området närmast Västbo efter den sydliga brandgatan vattenbombas.

Strax före kl. 12 rapporterar Gunnarsbyn en kraftigare brand längs vägen upp mot Björnudden. En av helikoptrarna dirigeras dit.

15.00 rapporterar ena helikoptern brand under kraftledning- en norr om klusåvägen och vill ha hjälp av marktrupp. F21 åker dit med en av sina bilar.

När kvällen kommer är det bara små brandhårdar på spridda ställen i brandområdet.

21.00 landar helikoptrarna.

En granne till ledningscentralen har hittat en gömma med bensin ca 400 m söder om ledningscentralen. En polisanmälan görs och mjölkkrukorna med bensin fotograferas på plats och tas sen till ledningsplatsen.

Dag 18, 2006-08-28 måndag

I19 informerar om att de drar in bränslet som förvaret hit-tills har stått för till flyget, och att de civila får lösa det själva nu. Civila helikoptrar fortsätter att jobba.

18.30 kommer Bodens heltid (4 man) till Bodträskfors samt deltid till stationen.

Dag 19, 2006-08-29 tisdag

Piteå släcker i nordväst, Harads kring Björnudden och F21 längs vägen mot vändplanen vid Björnudden. Två helikoptrar bombar punktbränder.

Det beslutas att man ska upphöra med skogsbrandflyget vid branden i Bodträskfors. I19 meddelar att de tankar upp gårdstankarna med diesel/bensin men lämnar inte kvar flygbränslet och ingen personal.

Kallaxflyg används 3 tim/dygn från onsdag. Vi har rätt att använda dem mer om behov finns. Räddningsledaren på plats håller reda på flygtid.

Dag 20, 2006-08-30 onsdag

09.00 skickas tre styrkor ut – Piteå i söder, Ö.Norrbotten i norr och Jokkmokk i mellanområdet.

Helikopterrekning visar ett lugnt brandområde. Men på eftermiddagen vattenbombas det med helikopter i ca två timmar. Alla tre grupper rapporterar att läget är lugnt vid dagens slut.

Nu pyr det endast i marken.

Helikoptern är även ett bra redskap för att kunna överblicka området och branden.

Dag 21, 2006-08-31 torsdag

8.00 anländer tre styrkor – Piteå 6 personer vid södra brandgatan, Ö.Norrbotten 4 personer i mellanområdet och 5 från Jokkmokk tar norra brandgatan. Slangdragningen i nordöstra hörnet förstärks och markområdet släcks.

Det brinner lite vid brandgatorna i nordost och i söder samt vid Björnudden.

Helikoptern flyger runt personal från Sveaskog.

På eftermiddagen är det endast enstaka rökpelare i området.

Kl. 15.30 lämnas helikoptern för service och återkommer nästa dag.

Dag 22, 2006-09-01 fredag

Nattens gäng har rullat ihop 2 km 110 slang och har också försökt ta sig till brandhärden söder om bron men det var svår terräng och farligt mörkt så det överlämnas till dagsgänget.

Efter flygrek kl. 09.00 börjar Piteå med småbränder på södra och Älvsbyn på norra/nordöstra sidan. Piteå delar på sig och några tar en bärbar spruta för att försöka ta sig söder om bron och släcka där. Helikoptern har bombat med vatten i flera dagar utan att lyckas.

Lycksele och Storuman meddelar att de kan komma in med styrkor lördag-måndag.

På eftermiddagen påträffas ett äldre par som bor i en stuga vid Björnudden. De har tänkt jaga älg. Jaktområdet ligger innanför avgränsningarna och paret blir avhysta från området.

Dag 23, 2006-09-02 lördag

Natten är lugn. Man ser en del rök och går in och spolar på en del ställen. En obehörig fyrhjuling med två personer på påträffades inne i området och stack iväg fort.

08.30 kommer tre grupper som tar var sitt område. Det är mycket dimma så vi kan inte flyga ännu.

När dimman har lättat följer en från varje grupp med helikoptern upp för att se sitt område från luften. Det småpyr lite överallt. Storuman, Malå och Lycksele hjälps åt på olika håll i området.

Det kommer en rapport om att det brinner i skogen vid träsilon i Klusån. Helikoptern åker dit och vattenbombas. Det brann en hel del med det gick fint att komma åt.

På kvällen upptäcker helikoptern några nya eldar. Helikoptern åker upp och försöker ta ner två eldar vid Klusån strax ovanför Västbo. De andra grabbarna åker till sina områden och tar hand om sina nya brasor.

Dag 24, 2006-09-03 söndag

Två grupper från Storuman jobbar i södra och norra hörnet. Lycksele jobbar söder om bron. Flygrek mitt på dagen visar att det ser lugnt ut. Helikoptern vattenbombas kanterna.

Dimma hela förmiddagen men inget regn. Rökpelare lite överallt som tidigare. Nästa flygrek hittar några nya småeldar efter södra linjen. Dem tar Storuman hand om.

Den fortsatta släckningen och bevakningen diskuteras. Man tors fortfarande inte släppa ansvaret till markägarna, det är för mycket småeldar och rökpelare i området och inget regn har kommit.

Man beslutar att fortsätta som tidigare med två styrkor dagtid och en styrka nattetid samt helikopter t.o.m onsdag. Personal och flyg ordnas till kommande dagar.

Dag 25, 2006-09-04 måndag

Två styrkor dagtid, en styrka nattetid.

Lugnt, bara någon liten eld på kallygget.

Markägarna förbereds på övertagande av efterbevakning. Norra Skogsägarna flyger med för att bilda sig en uppfattning.

Dag 26, 2006-09-05 tisdag

Lite småeldar här och där. Piteå tar hand om 3 st. Råneå drar slang i söder. Helikoptern skickas för att bomba ca 1 timme i storskogen ovan Björnudden.

Länsstyrelsen följer med helikoptern upp.

Brandens framfart efterlämnar ett brandhärjat område stort som 3000 fotbollsplaner...

På eftermiddagen är det små eldar mot en del begränsningslinjer.

Där Råneå håller till är det väldigt eländig terräng och går inte att färdas i.

Dagen avslutas med att Piteå och Råneå hjälps åt med att dra en ny vattenledning.

Två nya rökpelare kommer upp i nordöstra hörnet. De slås ner med dagens resterande flygtid.

Dag 27, 2006-09-06 onsdag

Det ryker från två områden – Björnuddan upp mot berget vilket Piteå kommer att ta hand om, och ovanför Västbo i myren där Råneå började igår. Luleå fortsätter där.

På eftermiddagen tar helikoptern hand om en rökpelare på östra sidan om Klusåberget.

Mycket lugnt i området på kvällen.

Kl. 20.00 ösregnar det!!!

Klart med övertagande av markägare på fredag kl 16.00.

Dag 28, 2006-09-07 torsdag

08.15 kommer Luleå och Piteå ut. Allt lugnt vid flygrek.

Helikoptern vattenbombar kanterna.

Tre-fyra små rökpelare i området på eftermiddagen, annars väldigt lugnt.

FRG och helikoptern avvecklas på kvällen. Två personal stannar torsdag natt för bevakning av material.

Dag 29, 2006-09-08 fredag

Materialtransport från området. Transporterna fortsätter i tre veckor och utförs av Bodens räddningstjänst och Harads deltidssbrandkår.

Hört och hänt under branden

Mitt i den mänskliga tragedi som branden innebar för markägarna och det grå sotiga månlandskapet som den efterlämnade, kan man i efterhand ändå hitta en och annan ljusglimt. Någon komisk historia, änglavakt där det kunde ha gått riktigt illa, hus med nio liv och mycket annat...

En jaktkoja och en stuga på området hade eldslågorna i princip slickandes emot sig. Men av någon outgrundlig anledning har branden stannat 30 cm från väggen och byggnaderna har förblivit oskadda. Men dasset intill är en sothög.

Harads skolas fastighet Björnudden var borträknad flera gånger under brandens framfart. Men den står kvar där än i dag utan större skador på några byggnader.

En finsk överförfriskad fotograf lyckades ta sig in på området och uppges ha kastat sig med livet som insats för att få riktiga actionbilder. Efter en luftfärd ner från en tankbil med påföljande ej tryckbar svada på finska blev han bortförd från området.

Ur ekologisk synpunkt kan branden ge en intressant flora och fauna i framtiden och i sin tur locka en ny besöksgrupp till området. Redan i höst har det varit en professor från Lund i tio dygn i området för att studera människan och skogen i området. Och utländska campare mitt i månlandskapet fick avvisas från området.

En TV-reporter kommenterade ett av de lokala intervjuoffrens sätt att tala långsamt, och fick till svar, på bredaste haradsmål: ”Jamen då får ni väl göra sändningen längre.”

God beredskap men otillräckliga resurser i Norrbotten

Räddningschefen Bengt Nilsson fick ett minst sagt svettigt slut på sin semester med släckningsarbetet av Sveriges största skogsbrand genom tiderna på sitt ansvar. Detta samtidigt som det brann 450 hektar skog i Muddus, som också tillhör hans område.

– Vi tömde i princip varenda brandstation i hela länet. Vår egen personal räckte bara i två-tre dygn, sen kom de från Fyrkanten (Luleå, Piteå och Älvsbyn) samt Östra Norrbotten. Vi har hjälpt varandra tidigare inom Fyrkanten, men aldrig i den här omfattningen, säger han.

Brandstationer från många håll i landet hörde av sig och erbjöd ovärderlig hjälp för att avlösa de som slet mot lågorna.

– För oss betydde det helt enkelt att vi kunde hantera detta under 30 dygn, säger Bengt Nilsson.

Begränsningslinjer och bas

Den övergripande taktiken var att bygga upp vattenförsörjningen och begränsa branden med brandgator. En begränsningslinje forcerades av elden och den första samlingsplatsen fick man utrymma hastigt. Framförallt fanns det oro för fordon som stod parkerade där.

Sedan upprättades en bas som visade sig vara en lyckträff. Garaget man valde fungerade för mat, vila, ledning, personalbyten och tankning och var utgångspunkten under större delen av insatsarbetet.

Man byggde upp en främre ledning på plats och en bakre ledning på stationen i Boden. Bodens räddningschef hade det övergripande ansvaret och tog Luleås räddningschef som hjälp med personalanskaffning i bakre ledningen.

– Vi har ett samverkansavtal inom fyrkanten och satte alltid Boden, Luleå och Piteå med räddningsledare i huvudsak från Boden i främre ledningen, förklarar Bengt Nilsson.

Nyttiga erfarenheter

Med facit i hand konstaterar Bengt Nilsson att Bodens Räddningstjänst hade och har god beredskap för skogsbränder. Men när det blir så här stort har Norrbotten inte tillräckliga resurser. Den största bristen är avsaknaden av helikoptrar.

– Vi hade två militära helikoptrar redan på fredagen, men det var för lite. Tidigare har vi haft 50 helikoptrar 100 meter härifrån. Vi har haft mycket diskussioner om det med ministrarna som har lovat att titta över resurserna i den här landsändan, säger Bengt Nilsson.

Han tycker att försvarets helikoptrar var tröga att få fram. I efterhand anser han också att om man hade anat den anstormning det skulle bli av media så skulle pressnumret och telefonerna till detta ha satts in tidigare.

Skarpt läge istället för första övning

– Vi skulle göra en övning men det blev ett dopprov, säger Marita Nilsson Vennberg, från Frivilliga Resursgruppen, FRG. Gruppen hade nyligen bildats i Boden, men istället för en första övning hamnade de mitt i arbetet runt modern tids största skogsbrand.

Söndagen den 13 augusti, två dagar efter brandens utbrott, kontaktade räddningledaren Kaj Nyström FRG Boden, Marita Nilsson Vennberg. Snabbt kommenderades nio FRG:are ut och som första uppdrag fick de att informera de boende i brandområdet om en eventuell evakuering. Men på kort tid drog branden i väg i omfattning och innan informationsuppdraget påbörjades beslutades det om omedelbar evakuering.

FRG genomförde detta och tog emot ett 40-tal personer på uppsamlingsplatsen i Harads skola.

Under de 30 dygn som branden pågick som värst fordrades mycket personal. Utöver 23 av 26 från FRG i Boden deltog även FRG från Luleå, Älvsbyn och Kalix. I det mest kritiska läget var de 20–25 personer per dygn från FRG, sedan tre per dag.

Treskift

Under de första sex dagarna arbetade FRG:s personal i treskift dygnet runt. Dagligen fanns en person från FRG för att samordna resurserna i bakre staben på stationen i Boden, medan en person förde anteckningar till räddningstjänstens loggbok i främre staben.

Övrig personal från FRG skötte all tänkbar service på brandområdet, vid basen och till viss del även på stationen i Boden. Det gällde allt från transport av mat, personal, material, ordna fram dricksvatten i värmen, servera mat och kaffe, ordna panodil och till och med ordna fram snus till strandsatta brandmän.

Planering av mat och transporter

Mathållningen var en omfattande fråga som innebar att tre gånger om dagen transportera som mest 160 portioner,

plus kvällsfika, från köket på I19 till brandplatsen sju mil därifrån (enkel väg), och upp till 20 portioner till stationen. Marita Nilsson Vennberg var först tvungen att ta alla matbeställningar och frågor till köket via VB, men efter ett tag överlämnade han direktkontakten till köket.

– Det var guld värt ha tillgång till köket. Jag hade i princip direkt väg till skafferiet. Tjejerna var helt fantastiska på att ställa upp och kunde ordna det där lilla extra till dom som jobbade, som kexchoklad, frukt med mera.

Hon är även mycket imponerad av hur bodensare och bybor ställde upp med hjälp och material och affärer som skickade med extra saker i matväg för att stötta arbetet.

– Man kunde be om nästan vad som helst och fick det, säger hon.

FRG hade även på sitt ansvar att transportera personal och fordon mellan Boden, flyget och brandområdet och fick efter några dagar två minibussar till förfogande. Med facit i hand anser Marita Nilsson Vennberg att sådana fordon, förslagsvis från kommunen, att disponera för FRG vid krislägen, borde finnas att tillgå snabbare så att man slipper köra med privata fordon in i ett krisområde, i det här fallet på mycket dåliga vägar.

Hon såg också att räddningschefen hade behövt avlastning med telefonen betydligt tidigare.

Marita Nilsson Vennberg konstaterar att FRG i Boden hade stor nytta av att ha byggt upp en bra gruppkänsla innan de fick sitt första uppdrag. Medlemmarna hade träffats en gång i månaden och både diskuterat hur man vill arbeta och organisera sig och gjort saker tillsammans.

– Det kändes att alla var delaktiga och att vi hade pratat ihop oss innan. Många frågetecken var uträtade och nu såg vi vilken betydelse FRG verkligen har, säger Marita Nilsson Vennberg.

Hemvärnsmän på plats efter en timme

Från Hemvärnet deltog omkring 30 man per dag under hela första veckan.

– Vi tog in folk både från Bodens och senare även Luleås hemvärnsbataljon, berättar Jörgen Lundgren, chef för Bodens hemvärnsbataljon.

Hemvärnet kallades in till branden i ett tidigt skede, redan första dagen. Man begärde 20 man. En timme senare stod mer än 20 man där, rustade för skogsbrand.

– Normalt sett så kommer vi ju med händer och fötter, men ju mer vi vet i förväg om vad det gäller, desto bättre kan vi anpassa oss. Vi har ju mycket material och utrustning inom Hemvärnet, säger Jörgen Lundgren.

Han fungerade som kontaktperson mellan Hemvärnet och Räddningstjänsten och ledde Hemvärnets grupper under hela första veckan. Hemvärnet arbetade huvudsakligen med släckningsarbetet och hade cirka 30 man igång varje dag.

Liksom för alla andra inblandade var detta det största uppdrag man har haft i modern tid, men Hemvärnet har sedan tidigare erfarenhet av släckningsarbete vid skogsbränder.

Under första helgen räckte det med Bodens hemvärnspersonal, men sedan fick man även ta in från Luleå.

Jörgen Lundgren tycker att samarbetet med Räddningstjänsten gick mycket bra. I efterhand har man dock diskuterat att man i ledningsgruppen även bör ha med en representant från Hemvärnet, för att göra kommunikationen bättre.

– Nu gjorde vi så att jag var med på briefing varje morgon och efter detta var jag ute på fältet och jobbade, förklarar Jörgen Lundgren.

Han säger också att om man hade anat hur stort det skulle bli, så skulle Hemvärnet ha kunnat bidra med mer material, koktross, fordon med mera redan från början.

Skördade och förlorade skog

Jens Enberg var med som frivillig och hjälpte till med att hugga brandgator från fredag kväll och körde från och med söndagen en av de totalt fyra skördare som gjorde begränsningslinjer. Samtidigt evakuerades hans familj från sitt hem i Klusån och förlorade 270 hektar skog i lågorna.

Jens Enberg hjälpte först till som frivillig med att hugga med motorsåg hela natten mot lördag och hela lördagen då den skördare som fanns på området inledningsvis började med brandgatorna. Jens Enberg är markägare på området och bor i en av de byar som evakuerades. Han är även entreprenör inom skogsmaskiner och erbjöd på söndagen att komma med sin maskin till brandområdet. Den trailades dit och Jens Enbergs maskin gick sedan i princip dygnet runt tills brandgator och begränsningslinjer var färdiga på onsdagen.

Totalt gick tre privata skördare och en från Svea Skog, nio schaktmaskiner samt bandtraktorer på högvarv för att kämpa mot elden och klockan. Arbetet samordnades av Norra Skogsägarna, som stod i kontakt med räddningsledningen. Räddningsledaren var ibland även i direktkontakt med maskinförarna.

– Det var hemskt rökigt att jobba där. Vi fick ju arbeta mot vinden så röken låg rakt på, säger Jens Enberg.

Stundtals var det ibland även mentalt jobbigt att ta ner skog som han själv hade planterat en gång. Eller att flyga över för att reka för brandgator och se sina förfäders och sin egen skog i aska.

– Det var tragiskt.

Nära huset

På söndagen var han hemma en stund medan en annan förare körde hans maskin. Då kom beslutet om evakuering. Hustrun och dottern var inte hemma, och Jens Enberg tog datorn med firmans bokföring med sig och åkte till familjens stuga på andra sidan Lule älv.

– På söndagskvällen var det riktigt nära. Då stod tio man från Boden och vattnade gårdsplanen därhemma, säger Jens Enberg.

Från stugan såg de hur hela Klusåberget stod i lågor på andra sidan älven och givetvis fanns tanken på att deras hus skulle kunna fatta eld.

Ny skog

Jens Enberg förlorade 270 av sina cirka 300 hektar skog. Under ministerbesöken vid brandområdet pratades det om ersättningsskog till markägarna och att låta brandområdet bli naturreservat.

– Det var valfläsk. Sen har vi aldrig hört något mer och ingen av oss markägare har blivit kontaktade. Men det är inte aktuellt för någon av oss privata skogsägare här. Man har ju jakten här och vill inte ha nåt reservat vid huset. Jag kommer att avverka allt på mitt och plantera nytt, säger Jens Enberg beslutsamt.

”ARCC bromsade”

Kaj Nyström arbetade som räddningsledare under branden och var inledningsvis räddningschef i beredskap. Han blev uppringd kl. 12.30 på brandens första dag och var sedan involverad i hela förloppet. Han upplevde det som att ARCC bromsade när man begärde helikopterresurser.

Veckorna innan den stora skogsbranden i Bodträskfors hade det varit en mängd mindre skogsbränder i Norrbotten. Bara några dagar innan hade man en, som man då ansåg det, omfattande brand på 13–14 hektar, bara några mil från Bodträskfors.

När Kaj Nyström kopplades in på Bodträskforsbranden insåg han snabbt att det behövdes helikopterresurser. Redan kl. 13 kontaktade han ARCC i Göteborg, som ansvarar för försvarets flygräddning.

Kaj Nyström fick då beskedet att det inte fanns några helikoptrar att tillgå. Han begärde en på nytt efter kl. 15. Kl. 15.55 ringde ATK i Stockholm, som ansvarar för övriga försvarsresurser. De ifrågasatte om helikopter verkligen var nödvändig.

– Jag upplevde det som att ARCC bromsade, säger Kaj Nyström, som menar att man ju inte begär helikopterresurser om det verkligen inte behövs.

– Vi har ju ett kostnadsansvar och i första hand är det statens resurser vi ska nyttja, innan vi går ut och begär in civil hjälp. Man tvingas också göra en bedömning av hur mycket man kan rädda i förhållande till kostnaderna, förklarar han.

Försvarets första helikopter anlände först vid halv sju-tiden på kvällen, över fem timmar efter att den först begärdes. När helikoptrarna väl kom var det till en början en del tekniska problem, kort flygtid, avbrott för tankning efter kort tids arbete och så vidare. Detta samtidigt som branden hela tiden ökade i styrka.

– De första två små helikoptrarna från försvaret förslög inte. Det var bara som att dutta lite vatten. Jag såg framför mig de där stora ”skoporna” som finns, det var den storle-

ken som skulle behövas. Jag kollade om man kunde få fram någon sådan i Europa, men det var ett hundratal bränder i Spanien och södra Frankrike, så det gick inte, säger Kaj Nyström.

Skyddsavbränning planerad

På måndagseftermiddagen beslutade man att göra en skyddsavbränning. Personal med erfarenhet togs in och insatsen började förberedas inför kvällen. Ingen av de inblandade hade gjort en så stor skyddsavbränning förut, totalt tre gånger fyra kilometer. Men innan arbetet hann påbörjas vände vinden och insatsen avbröts då risken ansågs vara för stor.

– Men redan på måndag kväll kände jag att det här går bra. Då hade vi breda fina brandgator, säger Kaj Nyström.

Och på tisdag eftermiddag, när alla helikoptrarna, som mest sju stycken, inklusive två vertolhelikoptrar med större vattenbehållare, arbetade samtidigt som de mindre som kunde jobba snabbare, gav det effekt.

Tydlighet och avlastning

Kaj Nyström har liksom övriga som var involverade i de mest hektiska och kritiska dygnen hunnit fundera igenom det som hände, vad som gjordes och vad som hade kunnat göras annorlunda. Det han ser som den största bromsklossen var problemet att få fram helikoptrarna. Men han påpekar också att man från Räddningstjänstens sida måste vara väldigt tydlig med vad man behöver.

Han ser också att mycket tid gick till presshantering de första dagarna och att man borde ha satt in pressnumret redan på söndagen då man förstod att det skulle bli stort. Han anser att detta pressnummer alltid borde vara igång för att kunna användas så fort något större händer.

Hjälpen från ovan gav resultat

Kyrkans förbön för regn i all ära, men störst effekt hade släckningen med helikopter när helikoptrarna väl sattes in med full styrka. Man efterlyste dock en flygsamordningsfrekvens som fungerar för både de civila och militära helikoptrarna.

Major Kent Tuoremaa, chef för 1 helikopterskvadronen, F21, blev involverad i helikopterflottiljens insatsledning på brandens femte dag. Från marken arbetade han som insatschef för helikoptrarna och deras arbete branden under brandens första två veckor.

Under första tisdagsdygnet var två HKP4, en HKP10 och en HKP9 från F21 insatta i branden. Under onsdagen kom även två HKP4 (V 72 och Y 68) till området. Under onsdagsdygnet fick släckningsarbetet från luften bättre effekt, dels på grund av antalet helikoptrar som vattenbombade, men även genom valet att låta två tunga helikoptrar jobba samtidigt i område för område.

Området delades in i åtta mindre områden. Avsikten från början var att sprida på resurserna i olika områden och få geografisk separation mellan helikoptrarna. Men på grund av brandens förlopp blev man tvungen att tillåta mer än en helikopter i ett samordningsområde. Det blev ändå lättare för besättningarna att internt samordna sig med en områdesindelning.

Som mest jobbade sju helikoptrar samtidigt, varav fyra civila, med att vattenbomba branden, plus en Hkp 9 för översiktsrek. Branden blev kontrollerbar under senare delen av onsdagsdygnet och från torsdag den 17 augusti genomfördes insatsen i form av vattenbegjutning av uppkomna brandhärddar och eftersläckning i området.

Samordning och kommunikation

– Redan vid ankomsten till insatsområdet kunde vi konstatera att det måste ordnas flygsamordning med så många

helikoptrar insatta i, ett i flygperspektiv, begränsat område och med dålig sikt på grund av rök, säger Tuoremaa.

Det skedde med erfaren personal från trafikledningen i Luleå.

– En stor akilleshäla var att vi från marken inte kunde hålla samband med alla helikoptrar på den flygsamordningsfrekvens som användes i luften mellan helikoptrarna. Räddningsledaren och hans räddningsstab hade allt annat i kommunikationsväg men inte VHF radio. Det borde finnas en sådan på varje ledningsplats, säger Kent Tuoremaa.

Sambandet sköttes istället på räddningsradio kanal 73 till dom som hade det, och i vissa fall på mobiltelefon eller via signalering till civila helikoptrar.

Under onsdagen lyckades man hitta en tillräckligt bra flygradio som hade täckning i hela området och etablerade med ATS (trafikledningen, Air Traffic Service) hjälp ”Västbo Information” för samordning av flygtrafiken i området.

En annan svårighet var att informera alla besättningar om det man kom fram till i samordningsväg. Det löstes genom att sprida information, som inte måste ut på en gång, efter hand vid tankning.

– En viktig erfarenhet som vi drog var att informationen även måste komma räddningsledaren till del ganska snabbt, om hur länge han kan disponera helikoptrarna och att han dessutom får klart för sig att insatt helikopter kanske försvinner om 5 timmar för service, menar Kent Tuoremaa.

Sammanfattningsvis konstaterar han dock att man löst uppgiften på ett mycket bra sätt.

– Vi har erfaren och kompetent personal och samarbetet med räddningstjänsten har fungerat mycket bra.

Åtta mil slang och fyra långtradare med material

Åtta mil slang och fyra fullastade långtradare med material... Det säger en del om brandens omfattning. I flera veckor efter att branden lagt sig arbetade räddningstjänsten med att dra in all slang och långt in på hösten arbetades det med att tvätta, provtrycka och laga.

Kurt Ögren blev inringd som räddningsledare på lördagen, dagen efter att branden startat. Hans uppgift blev även att fungera som materialkoordinator och skaffa fram och styra upp hanteringen av allt material som branden krävde. Vissa leveranser gick till Räddningstjänsten i Boden, andra direkt till insatsområdet.

– Första dygnen var det från grannkommunerna, men sen räckte ju inte det, så det kom från hela landet, säger Kurt Ögren.

En stor del av materialet kom från Räddningsverket som blev inkopplat redan på dag tre och därefter rullade leveranserna därifrån. Bland annat kunde man nyttja en stor skogsbrandsdepå i Småland, som var tänkt som beredskap för det stormdrabbade Småland.

Organisation

På stationen i Boden ansvarade en brandman för beställningarna från Räddningsverket, han ordnade en hangar på F21 som förråd samt såg även till att de tillresta styrkorna fick logi.

Beroende på vilken typ av material det rörde sig om levererades en del ut till styrkorna på brandplatsen, andra saker hämtade de själva vid ”garaget” i Västbo, som fungerade som bas för både mat, vila, tankning och räddningsledning.

Den eländiga terrängen och omständigheterna gjorde att det slet hårt på fordon och material.

– Underhåll och reparationer ordnades genom att räddningsledaren rekvirerade reservdelar som skickades upp och om det behövdes även någon som kunde fixa det. Det vi kunde repa själva gjorde ofta nattpersonalen under natten så man kunde köra på morgonen igen. Bandvagnen tog vi ner och repade i Boden, säger Kurt Ögren.

Tömnda pumpar

Tankningen skedde först på Bilisten i Harads, tills de ställdes inför det angenäma problemet att bränslet tog slut i pumparna. Via försvaret fick man då två tankar till garaget i Västbo, varav den ena var bensin och den andra diesel. Från första söndagen hade man även en tankbil med flygbränsle på området så att helikoptrarna skulle kunna tanka på plats.

Stort efterarbete

När räddningsstyrkorna kunde lämna brandområdet återstod det gigantiska arbetet med att ta hand om allt material som hade strömmat in från Räddningsverket och andra räddningstjänster i landet.

– Det kom upp en kille från Räddningsverket och var här två dar och hjälpte till att fördela deras material. Det ska han stor kredit för, för det underlättade fruktansvärt, säger Kurt Ögren.

Ett tidsödande arbete har även varit att tvätta och provtrycka all slang, vilket flera räddningstjänster har fått hjälpa till med. Att få hem rätt saker till rätt räddningstjänst har inte heller varit det lättaste.

– En sak man har lärt sig är ju att märka sina grejer ordentligt, inte bara med en prick, för det kan flera ha gjort likadant, i samma färg, säger Kurt Ögren.

Stor nytta av utbildning i krisberedskap

Bodens kommun hade planerat att göra en stor övning där alla organisationer skulle medverka. Nu fick man istället testa sin organisation i skarpt läge i och kring en brand som galopperade fram mot bostadshus och byar och spred rök flera mil. En stor tillgång var den utbildning som kommunen nyligen hade haft i krisberedskap.

Kommunalrådet Olle Lindström, som även är ordförande i krisberedskapsnämnden i Boden, fick besked om branden redan i ett tidigt skede. Då branden accelererade i omfattning under dag två utökades Olle Lindströms medverkan i arbetet till att varje morgon och kväll få en lägesrapport om branden under den mest kritiska tiden.

Han fick även möjlighet att följa med och flyga över området och själv se omfattningen. Man bedömde att branden var under kontroll tack vare släckningsarbetet både från luften och på marken, och med fungerande begränsningslinjer. Dag fyra beslutade kommunledningen därför att inte kalla in Krisledningsnämnden och göra ärendet till extraordinär händelse. Däremot gick POSOM ("psykiskt och socialt omhändertagande vid olyckor eller katastrofer") in och var på uppsamlingsplatsen tillsammans med FRG, Frivilliga Resursgruppen, under evakueringen av de drabbade byarna.

– Hade det blivit ännu värre, så vi hade fått utrymma hela Bodträskfors till exempel, så hade vi gjort annorlunda. Men nu upplevde vi det som att man hade det under viss kontroll, även om området var stort, säger Olle Lindström.

Han träffade även Räddningsverkets personal under deras dagar i Boden och Bodträskfors.

– De berömde vår organisation och tyckte att det fungerade mycket bra, säger Olle Lindström, som även anser att FRG gjorde en stor insats.

En fråga som man har diskuterat internt i efterhand är det massmediala trycket och vissa anser att medianumret borde ha satts in i ett tidigare skede.

– Vi bedömde att vi hade klarat av elden redan efter första dygnet, men så vände det ju och blossade upp. Och det är möjligt att man kunde ha gått in tidigare med informationen, men jag tycker ändå att det blev bra rapportering, säger Olle Lindström.

Uppmanar till utbildning

Personligen anser Olle Lindström att alla förvaltningschefer och tjänstemän som berörs vid större olyckor och händelser i kommunen hade stor nytta av den utbildning man gick i krisberedskap bara några månader innan branden.

– Vi hade två dagars utbildning där vi gick igenom allt om vilka skyldigheter man har enligt lag, hur man hantarerar frågorna i tur och ordning, och vi hade även praktiska övningar över fingerade händelser där vi fick diskutera och tänka igenom olika scenarier, säger han.

Bodens kommun har redan fått förfrågningar från andra kommuner och kommer att åka ut och vara behjälpliga i sådana här frågor, bland annat genom att medverka vid liknande utbildningar i andra kommuner.

– Den utbildningen var oerhört viktig och jag kan verkligen rekommendera det till andra kommuner.

Återinföra skogsbrandflyg

Olle Lindström talade med försvarsministern när hon var här och besökte brandområdet och diskuterade då nödvändigheten att återinföra skogsbrandflyg. Även landshövdingen har lovat att påverka beslutsfattare i den frågan.

– Det är min förhoppning att erfarenheten av sommarens brand resulterar i ett beslut om brandbevakning under den torra sommarperioden, säger Olle Lindström.

Bra samarbete

– Samarbetet med Norrbotten fungerade mycket bra, utmärkt, säger Ulf Leijon, som ingick i styrkan om tio man som anlände från Södra Roslagens brandförsvarsförbund.

På onsdagen, dag sex, anlände den förstärkning som kom längst bort ifrån, tio man från Södra Roslagen och tio från Sundsvall.

Man arbetade i grupper med fem man i varje och ansvarade själva för sin arbetsfördelning och schemaläggning.

– Det brandförsvaret som är på plats är så belastat. Då är bra att ta in folk som är längre ifrån som inte behöver tänka så mycket på att allt runtomkring också måste fungera trots att man har ett pressat personalläge. Den här typen av samarbete är något som vi inom räddningstjänsten borde ha med i vår grundplanering och skapa resurser för. Detta är något vi borde ha gjort för länge sen, anser Ulf Leijon.

Styrkorna från Södra Roslagen kom med räddningskläder för skogsbrand men rekvirerade övrig utrustning på plats.

Något som han upplevde som särskilt positivt var FRG:s insats.

– Den frivilliga resursorganisationen var kanon. De hjälpte till och fixade allt möjligt och det satt aldrig fast.

Under de fem dygn som Södra Roslagen hjälpte till med släckningsarbetet anser han att organisation och upplägg av arbetet fungerade bra, med bilar, mat, boende och material i övrigt.

– Det enda som möjligen hade kunnat vara bättre är radiosamband på skadeplats och bra fungerande kanaler som vi kunde nås på via radiokommunikationen på plats. Men det löste sig ändå då vi hade privata mobiltelefoner med oss och kunde nås via dem.

Ta i från början och våga bryta mönster

Det menar Patrik Bylin, räddningschef i Luleå och ansvarig för personalanskaffningen till branden i Bodträskfors. Han vände sig till Stockholm och Sundsvall för att få ny fräsch personal som kunde avlösa de lokala krafterna.

Under helgen blev det känt i länet att det pågick en stor skogsbrand i Bodträskfors. Räddningschefen i Luleå, Patrik Bylin, ringde till sin kollega i Boden för att lite skämtsamt höra hur svettigt han hade det. Till svar fick han ”hur fort kan du komma?”. Patrik Bylin blev då den som arbetade sida vid sida med räddningschefen i bakre ledningen och hade främst ansvar för personalförsörjningen.

– Det gick bra att få fram folk. Först gjorde vi som vi brukar när det är större grejer, vi gick till grannkommunerna och sen till Västerbotten, säger han.

Styrkor söderifrån

Eftersom det arbetades dygnet runt och folk behövde vila mellan varven insåg man snart att man var tvungen att söka sig ännu längre ut för att få längre framförhållning i bemanningen, något som man aldrig har behövt göra tidigare.

Patrik Bylin kontaktade då Janne Wisén i Södra Roslagens brandvärn.

– Jag tänkte att i Stockholmsområdet, där måste det ju finnas mycket folk, säger Patrik Bylin.

Han kontaktade även Sundsvall. Från båda platser kom tio man vardera, totalt 20 man, på onsdagen.

– Vi valde att ta tio från varje ställe, för då har de två egna styrkor med ett befäl och fyra brandmän i varje, som kan varva i ett eget schema och hantera dygnet själva.

Därefter var det många som hörde av sig från andra räddningstjänster i landet och erbjöd sin hjälp.

– Men vi tackade nej eftersom vi det inte fanns arbetsuppgifter för fler, säger Patrik Bylin.

Genomgång i Boden

Styrkorna som kom från andra orter kom först till brandstationen i Boden. Där höll man en genomgång med karta över området, gick igenom övergripande taktik och gav praktisk information om mat, logi med mera.

En del bodde på I19, andra på stationen och några fick bo på pensionat i Bodträskfors grannby Harads.

Efter genomgång i Boden fick de order att ta sig till främre ledningsplats där de fick sina operativa uppdrag.

– Personalefterfrågan byggde hela tiden på behovet från främre ledning, förklarar Patrik Bylin.

Ta i från början

Patrik Bylins erfarenhet av arbetet är att man inte ska vara rädd för att ta resurser långt ifrån och bryta traditionella synsätt. Han anser att man måste våga ta i från början när man bygger upp resurser, både personellt och materiellt och ha så tidig kontakt som möjligt med Räddningsverket för att snabbt få resurser, men även för det ekonomiska efterarbetet. Han anser att helikoptrar är avgörande, dels för släckningsarbetet, men också för att få en överblick. Och liksom många andra erfor han att mediatrycket blev för stort för att ledningsstaben skulle kunna hantera det, och att informationscentralen underlättade väsentligt. Han framhåller även FRG:s insats som mycket betydelsefull.

Börja tidigt, tänk stort

Det är Bodens kommuns informationschef Nils Sundbergs råd och erfarenhet efter branden. Med en informationslinje som bemannades av separat personal avlastades räddningsledningen väsentligt. Ett nära samarbete mellan infoavdelningen och räddningsledningen gjorde sedan att media kunde hanteras smidigt och sakligt.

När branden startade fredagen den 11 augusti var det fortfarande semestertider. Kommunens infochef och ordinarie räddningschef hade båda semester. Till en början trodde man att det handlade om en vanlig skogsbrand, vilket var vanligt förekommande under den här perioden denna torra sommar. Räddningschefen och infochefen har sedan tidigare en överenskommelse om att räddningschefen hör av sig när han bedömer att det behövs.

På söndag eftermiddag kontaktades Nils Sundberg och samma kväll träffade han räddningschefen Bengt Nilsson.

– Vi kom överens om att ha en brief med kommunledningen på måndag morgon. Läget var oklart och omfattningen av branden ökade, minns Nils Sundberg.

På söndag kväll gick det första pressmeddelandet ut från kommunen, på kommunens hemsida under ”sambandsinformation vid olyckor” samt via en newsdesk.

Nils Sundberg hade en informationsträff inplanerad med länsstyrelse, landsting och länets övriga kommuner i början av veckan och rådgjorde med Bengt Nilsson.

– Han sa ”åk, ja vet var jag får tag i dig”.

Varpå Nils Sundberg hamnade i Överkalix men blev hemringd på tisdagen då branden ökat i omfattning och räddningschefens direktnummer som fanns angivet i pressmeddelandet blev nerringt av media.

Informationstelefon

På tisdag kväll upprättade Nils Sundberg en linje för information om aktuellt läge och planerade åtgärder. Numret öppnades onsdag morgon och sköttes från Räddningstjänstens lokaler i Boden, där man arbetade nära bakre ledning

och hade ständig uppdatering om läget och vad man kunde gå ut med. Här arbetade tre personer 8–22 varje dag under första veckan. Nattetid kunde man först inte koppla vidare den, men på onsdag kväll kopplades telefonen vidare till en jourtelefon.

Inför helgen gjordes en personalplanering för att kunna ta in kunnig personal och på 20 minuter hade infoavdelningens personal schemat klart.

– Men trycket från media sjönk så vi behövde aldrig göra det, säger Nils Sundberg.

Man såg snabbt att mediavågen var som störst strax före morgon-, middags- och kvällssändningarna. Trycket ökade även markant när finska styrkorna kom och därmed även de finska medierna.

Istället för återkommande presskonferenser försökte man bemöta media via telefon och ta emot de som kom till Räddningstjänsten och svara på frågor allteftersom de kom. Ingen släpptes in till ledningscentralen. Ofta ville journalisterna komma i kontakt med personal på brandområdet och då avtalade man en tid då de skulle ringa upp eller komma utanför avspärningarna för att möta dem.

– Det fungerade bra och var klara spelregler där alla var lojala med besluten. Men jag inser att om något gått snett, om något hus eller någon människa kommit till skada, hade det gjort uppgiften svårare. Men det känns bra att veta att vi kan fortsätta tänka som vi gjorde före branden, säger Nils Sundberg.

I efterhand kan han medge att om man vetat vilken anstormning det skulle bli borde medianumret ha satts in tidigare. Man borde också ha registrerat vart alla evakuerade tog vägen, vilket oftast var hos släkt och vänner, så man kunde nå dem lätt.

Samlade erfarenheter från branden i Bodträskfors

- Börja tidigt, tänk stort.
- Låt alla berörda inom kommunen utbildas i krisberedskap.
- Upprätta tidigt en linje för media för att avlasta räddningsledningen eller ha ett pressnummer igång även då det inte är krisläge.
- Var tydlig från räddningstjänstens sida då ni begär resurser.
- ARCC och ATK – lita på räddningschefens/beställarens bedömning av vilka resurser som behövs.
- Ta varje larm på allvar från början.
- Var inte rädd för att ta resurser långt ifrån och bryta traditionella synsätt.
- Ta i från början både personellt och materiellt.
- Ta tidigt kontakt med Räddningsverket, det underlättar både materiellt och i det ekonomiska efterarbetet.
- Låt varje person och organisation göra det den är bäst på. Brandmän ska släcka bränder, inte handla mat, koka kaffe eller svara i telefon.
- Frivilliga Resursgruppen, FRG, gör en kopiös insats som annars hade varit tvungen att utföras av brandpersonal.
- Som räddningsledare är ett "handsfree" på mobiltelefon ett måste, samt att man har med sig sin laddare.
- VHF-radio för gemensam samordningsfrekvens för alla helikoptrar från marken.
- Information som inte var av akut karaktär skedde till besättningarna vid tankning.
- Räddningsledaren måste snabbt veta vad som gäller för helikoptrarnas flygtid, behov av service, tankning med mera, för att kunna planera insatserna och plötsligt inte stå utan en eller flera utlovade helikoptrar.
- Ha de frivilliga civila grupperna väl förberedda och samkörda innan krisen kommer. Diskutera inom gruppen hur ni ska organisera er och lägga upp arbetet. Lär känna varandra väl inom gruppen. Ha en rygsäck med "bra-att-ha"-grejer från början.
- Notera vart alla som evakueras tar vägen så man kan nå dem. Gärna en blankett som de enkelt kan fylla i vid uppsamlingsplatsen.
- Ha med en representant från Hemvärnet i ledningsgruppen för att underlätta kommunikationen mellan de båda organisationerna.
- Ta in någon lokal person som kan marken för att förklara hur området ser ut, för att undvika missförstånd, felkörningar med mera.
- Närmare samarbete mellan FRG och Hemvärnet för att nyttja Hemvärnets resurser vid krissituationer (koktross, fordon mm).
- Vid tillfällen då även civila, som inte kan nås via räddningstjänstens radio, är inblandade, bör man ha ett och samma mobilnummer till de som avlöser varandra som räddningsledare så att det snabbt går att nå honom.
- Evakuerade hem lockar till inbrott och det rörde sig mystiska bilar i området och stals diesel nattetid. Första natten efter evakueringen fanns inga vägspärrar. Det måste upp tidigt.

**Bodens
kommun**